

آبونه شماره اظہار

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، آلتی
آلمنی (۳۵) غروشدور .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷)، آلتی
آلمنی (۹) ذراقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنه دائره مخصوصه

اظہارات

آبونه بدلی پشیندر

§

مسلمه موافق آثار مع المنونیه قبول
اولنور . درج ایدله یازیلر اعاده
اولونماز .

المنونیه

۱۳۳۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته لقی مجموعه اسلامیه در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

سر محرر

محمد عاکف

صاحب و مدیر

ع . اشرف ارباب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۳۱۱

۲۵ شوال ۱۳۳۲

پنجشنبه ۲۷ ایلول ۱۳۳۰

جلد ۱۲

افطارات
رساله مزیدن آلتدینی کوسترلک
شرطیله بتون یازیلر هر هانکی
بر غزته طرفندن اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک امضالری واضح
و او قورناقلی اولسی و آبونه صره
نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدور .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لرینک فرانسه ده یازلمسی
رجا اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی زمان نه یه د اثر اولد
یغناک واضعاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

اوروپالیلری اڤ زیاڤه قورقودان (عربی) نڤ حربیه ناظری اولمسی ایدی. چونکه اونلر عربانی بی، اونلر هیئت تشریعی بی بودجه بی بتون فرعاتیله مذاکره و مناقشه ایتکه تشویق ایدن، شریف پاشای اسقاط ایدن، اوروپالیلرک مصرده کی منافعی اضراره اوغراشان یکانه آدم اوله رق طانیورلردی.

بونک اوزرینه فرانسر مجلس مبعوثانی اعضاسندن موسیو «ده لاقوس» (۲۳ نیسان ۱۸۸۲) ده قاینه رئیسندن فرانسه نڤ مصرده قاینه نڤ تبدیلی اوزرنده نصل برخط حرکت تعقیب ایده جکنی سؤال ایتدی. وجواباً فرانسه وانکلتره نڤ بتون اوروپا دولتلری ایله مخابره ایتدیکنی و بتون دولتلرک بالاشترک بومشکلی حله چالیشه. جنفی سویلدی.

مصرده ایسه انترقه جیلر وار قوتلریله اهالی آرمسندم اختلاف و تفرقه علولندیرمکه، مصرک استقلالنی ییقمغه چالیشیوردی و چرکساری اغوا ایده رک اعرابی بی اولدورمه لرینی توصیه ایدیورلردی. فقط چرکساردن بریسی اغوا آته آلدانیه رق بودسیسه بی (طلب پاشا) یه خبر ویردی. بوده حادثه نڤ تفصیلاتی خدیوه، حربیه ناظرینه و رئیس نظاره عرض ایتدی. چرکسارک محاکمه سی قرارلاشدیرلدی و بالحا که سودانه تبعید ایدلری ایله تجزیه اولوندیلر. توفیق پاشا محکمه نڤ حکمنی ایشیدنجه مسئله بی ذات شاهانه یه عرض ونه یابلاسنگ اقتضا ایتدیکنی استفسار ایتدی. ذات شاهانه نڤ جوابی و رود ایتهدن انکلتره و فرانسه سفیرلری مداخله ایده رک صادر اولان حکمک تعدیلانی طلب و محکوملرک سودانه تبعید ایدیلر جکله شامه ارسال ایدلری خدیوه تکلیف ایدیلر و تکلیفلری قبول اولندی. بو حادثه دن طولانی خدیو ایله قاینه سی آرمسندم بر برودت حادث اولدی. درعقب انکلتره و فرانسه سفیرلری دول متبوعه لرینه محمود سامی پاشانک خدیو و اوروپالیلرک حیاتی بالذات خدیوک قارشیسندم تهدید ایتدیکنی یازدیلر بونک اوزرینه هان فرانسه ایله انکلتره فیلولرینی اسکندریه یه ارسال ایتدیلر.

عبدالغنی سعید

حرب عمومی و عالم اسلام

فاس، جزایر و تونسده مسلمان عسکرلرینه طاغیدیلان و براسخه سی ده اورادن اداره خاتمزه کوندریان عربجه خطبه نڤ ترجمه سیدو:

بسم الله الرحمن الرحيم «وجاهدوا فی سبیل الله...»

الله ذوالجلال حضرتلرینه حمد و ثنادن، مرشد اعظم رسول محترم افندیله آل و احبابنه و اونی معظمی سونلره صلات و سلامدن صوکره:

یایغری قویاردیلر، و حکومتدن منفرداً ایش کورمسنی مصرانه طلب ایتدیلر.

باب عالی ایسه انکلتره و فرانسه نڤ مشترک نوطه لرینی ارسال ایتلرینی ناجا بر حرکت عد ایده رک بونی سفیرلری واسطه سیله پروتستوایتدی. (۱۳ مارت ۱۸۸۲) ده باب عالی بو پروتستوسندم شئون مصریه انجق کنديسنگ مداخله یه مالک اولدینی، مصرده ایسه فرانسه ایله انکلتره نڤ مداخله سی اقتضا ایتدیره جک هیچ بر شئیک وقوع بولمادیغنی سویلدی.

بوصره لرده فرانسه ده مشهور غامبتا قاینه سی سقوط ایتدی ویرینه (فریسنیه) قاینه سی جمهوریتک اداره سی آله آلدی. بو قاینه نڤ مصر حقه ده تعقیب ایده جکی سیاست بک وضوحی، یعنی انکلتره ایله مشترکاً حرکت ایتک و آنی هیچ یالکیز برافامق ایدی.

.*.*

یوقاریده سویلدیکمز اوزره مصر پارلامنتوسی اجتماع ایتش ایدی. پارلامنتو ایلك دوره اجتماعیه سندم بعض قانونلر وضع ایتکه موفق اولش ایدی. فقط وقتا که بودجه بی مذاکره باشلادی، قاینه ایله هیئت تشریعی آرمسندم اختلاف یوز کوستردی.

شریف پاشانک فکر نجه هیئت تشریعی نڤ بودجه بی بتون فرعاتی و حتی دیون عمومیه بی بیله مذاکره و مناقشه ایتسه فرانسه وانکلتره بی اغضاب، ایدر ایش. چونکه بویکی دولت مصر مالیه سی مراقبه ایتک ایچون ایکی مراقب مالی تعیین ایتشلردی. هیئت تشریعی ایسه بودجه بی بتون فرعاتیله مذاکره ایتمی ایلك وظیفه سی اوله رق عد ایدیورلردی. نتیجه ده شریف پاشا استعفا ایتکه مضطر قالدی. (۲ نیسان ۱۸۸۲). درعقب شاعر آتش زبان محمود سامی البارودی پاشا نظار ریاستنه و عربی حربیه نظارته تعیین ایدیلدی. سامی پاشا، بودجه نڤ نظار ایله آنلرک عدینه مساوی برانجمن مبعوثان طرفندن مذاکره ایدلمسی، قرارلرک اکثریت ایله قبولنی، و بر اختلاف و قوعنده مجلسه مراجعت ایدلمسی مین رأی مجلسه عرض ایتدی و رأی قبول ایدلدی. فقط شریف پاشانک سقوطی بتون داینلری اغضاب ایتدیکی کبی فرانسه ایله انکلتره پارلامنتونک بودجه حقه ده کی اطوارینی مراقبه ثنائیه حقوقه و یاخود مصرده کی منافعلرینه بر تعدی صایدیلر. بونک اوزرینه انکلتر و فرانسر مراقب مالیلری استعفا ایتدیلر. بدیهیدرکه فرقه احرار بویک نازک دورده بر آرزویت کوسترمی، مبعوثان ایسه بر دجه نڤ دیون قسمنی ترک ایتیه. موافقت ایتلی ایدیلر. مع الاسف احرار ایله مبعوثانک اصراری بتون استفاده لری ضایع و مصری بر اوچورومه سوق ایتدی. فرقه احرار، حریت، عدالت، مساواتک بر ملتده بردنبره بر کونده تأسس ایدمیه جکنی تئدیر ایدمدی و بک مفرط مطالباتده بولندی. نتیجه ده اوروپالیلر قورقغه باشلادی. واصل

بر فناء قدر که اوکا، مردوت، وشهامت اسلامیه شویله دورسون، انسانیت بیه راضی اولماز .

بیلیمش اولکیز که بو حریفار بزم مملکتلر مزه کلدیله، اوزرلر مزه جولاندیلر . هر درلو قنالی یاپدیله . وطنلر مزده بزی تپه لیدیله . ملکلر مزه اللرمزدن آله رقی اوزرینه اوطوردیلر . نه قدر منسابع ثروت و وارایسه هپسینی غصب ایتدیله . بزی فقر و سفالت ایچنده پریشان براقیدیلر . مسلمانلری حیوان کی ایشله دوب کندیلری رفاه ایچنده یاشایورلر .

نرمده قالدی اوزنکیلر کز که بریره کیده جکی زمان معیتده یوزلرجه کوله لر، آلتون، کوموش بوکلو یوزلرجه صندوقلر برابر کیدردی ؟ نرمده قالدی او خاندانلر کز که قوناقلری یوزلرجه مسافره، فقرا ایله مالامال ایدی ؟ ایشته بونلرک هپسینی الله دشمنی اولان بونلرک ایله محو اولدی، ماللری کتسیدی . بونلرک بزم دینمزده تعرض ایدرک اونلرک یرینه دینسزلکی اقامه ایتدیله . چوبقلر مزک، کنجلر مزک، جاهل خلغمزک، قادینلر مزک اخلاقی ملوث ایتیه چالیشدیله . قرآنی آلیمزدن آلق ایچون صوک درجه یه قدر اوغراشدیلر . جامعلر مزک بر قسمی ییقدیلر . بر قسمی کلیسایه چویردیله . تکیه لر مزی قباتدیله . اوقاف مسلمینی ضبط ایدرک وارداتی یئما ایلدیله . مسلمانلرک احکام شرعیه سنی فسح و ابطال ایدرک یرینه حقندن، حقیقتدن اوزاق بر طاقیم قانونلر قویدیلر .

آراییکز باقلم: نرمده شیمدی او طریق هدایتی کویسترن علما کز که وقتیه بیکلرجه صایلیوردی؟ نرمده او مدرسلر کز، او مؤلفلر کز، او طلبه لر کز، او مدرسه لر کز، او جامعلر کز که ایچی آری قووانلری کی یوز بیکلرجه مؤنسله طولو ایدی؟ نرمده او حافظلر، او قرآن عظیم الشان یازان خطاطلر که هر کویده، هر بوردده مبدولاً بولونیوردی؟ اوت، تونسله ملحقا تنده، جزا ئرده یوزده طقسان بش حافظ قرآن وار ایکن بوکون یوزده سکز قالمادی . حتی بر چوق یرلرده بوسبتون بیتدی ده او حاله کلدی که سورۃ فاتحه یی آدام عقلی بیلن، بر مسئله دینه صورولنجه جواب ویره بیلرک اولان هان هان قالمادی . ایشته بو مصیبتلرک هپسینی هپ او کناهکار، او ظالم آللرله، اللهک دشمنی، رسول اللهک دشمنی، دینمزک دشمنی، انسانیتک دشمنی اولان اوغدار آللرله یاپیلدی . عرضلر مزی، ناموسلر مزی بازیچه ایتدیله . بزی استبداد آلتنده اُزدیلر . مسلماندن باشقه بوتون ملتله ایچون رایکان اولان حقوق مدنیه نیک کافه سندن بزی محروم براقیدیلر . یهودیلر دن بدتر اولدق . اونلر بزدن ده حر، حقوقلرینه بزدن ده صاحب، سز کندی وطنکیزده اولدیغکیز خالده وطنکیزده کی اجنبیلر دن ده برباد بر حالده یاشایورسکیز . هیچ بر حقه مالک دکلسکیز . بوتون

ای مسلمان عسکرلری که اللهک دشمنی، رسول اللهک دشمنی و طوغرودن طوغری یه کندیکیزک دشمنی اولانلرک آلتنده بولنه رقی اونلرله برابر محاربه یه کیدیورسکیز . بیلیمش اولکیز که سزک شو الله دشمنلرله برلکده حرب ایتیه کیز، جناب حقک غضب الهی سنی، قهر ابدی سنی ایجاب ایده جک بر کفر صریح در . بویله اولدینی کی اونلرله برلکده حرب ایدوب اونلرک بولندینی میدان محاربه ده اولن هر مسلمان اونلر کی مؤبداً جهنمده قاله جق، ارباب ضلاله التجاق ایده جکدر . زیرا اونلرک بایراقلری آلتنده، اونلرک مظفر اولملری ایچون محاربه ایتیش اولیور . حالبوکه اونلرک بایراقلری کفر بایراغی، زندیقلرک بایراغی در .

زیرا بوملت بوتون دینلری بایمال ایتیش، الله، رسول الله، کتب سماوییه اعلان حرب ایلشدر . اونلرک ایچون بوملتله برلکده محاربه ایدن شیطان اوغورنده، باطل اوغورنده حرب ایتیش، جانی بویولده هدر ایتیش اولور . بویاسه کفر دن باشقه برشی دکلدر . زیرا مؤمن اولان الله یولنده محاربه ایدر . شیطان اوغورنده محاربه ایدن ایسه کافر در . الله ذوالجلال قرآن حکیمنده «الذین آمنوا یقاتلون فی سبیل الله والذین کفروا یقاتلون فی سبیل الطاغوت» ایمان ایتیش اولان کیمسلر الله یولنده جنک ایدرلر . کافر اولانلر ایسه شیطان اوغورنده محاربه ده بولنورلر . «بویور یور . او حالده شیمدی بزه واجب اولان کرک اونلری محو ایتک، کرک عالم اسلامی اللرندن قورتارمق ایچون طوغرودن طوغری یه اونلره هجوم ایتک، اونلرله محاربه ایتکدر . فقاتلوا اولیاء الشیطان ان کید الشیطان کان ضعیفاً» شیطانک دوستلریله جنک ایدیکیز . شیطانک حیاسی شبهه یوقدکه ضعیفدر . «یوقسه اونلرله برلکده حرب ایتیمک دکلدر .

صاقین بصیرت کوزی قیامش بر طاقم جاهلرک سوزینه قولاق آصوبده . «بز بونلرله محاربه یه قالدیشیرسه ق بزی اولدورورلر .» دیمه ییکیز . زیرا اونلرله برلکده محاربه یه کیده جک اولورسه کز اوزمان سزی دیکرلری اولدورمه جکلر . باخصوص بریکیلرک قلیچی ده کسکین ده قوتلی . دیمک اولیور که اولوم، خسران هر حالده موجود . شو فرق ایله که اونلرله برلکده حرب ایتک هم کفر، هم رذالت، هم ابدی بر خسران . لکن اونلرله محاربه ایتکده هم رضای الهی یی تحصیل، هم فی سبیل الله جهاد، هم ده سعادت دارین وار . بز مسلمان دشمنی اولان یوقاریکی ملتاری یک چوق کوردک : قوت بولدقجه عالم اسلامی تضییق ایتک ایسته دیله . اسلامک شوکت معنویه و مادیه سنی بتیرمک ایچون آلا بیلدیکنه اوغراشدیلر . او حالده مسلمانلر دن بونلره یاردم ایدنلر کرک کندی آلله کرک اللهک دشمنلری آلله هم کندیسنک هم بالعموم امت اسلامیه نیک محویته چالیشمش اولور . بویاسه او یله

فی سبیل الله سزده اولدور کز . حدی تجاوز ایتمه یکر . زیرا الله حدی تجاوز ایدنلری سومز . اوناری نرده بولورایسه کز اولدور و کز ...
او حالده ای مسلمان عسکرلری ! سزک اوزریکزه واجب اولان شودرکه ایچکزدن کندی وطنده بولونانلر کیدوب ده الله دشمنه تسلیم نفس ایتسونلر . آرتیق بربرکزی تمامیه سومی ، حب ریاست ، میل منفعت کی تفرقه بی موجب شیلردن کلیاً صاقینه الیسکز . بوتون عزمکز ، حرکتکز فی سبیل الله جهاده معطوف اولمیلدر . هیکز برلشهرک برال ، بر وجود کی حرکت ایللمیسکز . سزک بر اولوب محاربه ایتمه کز امر الهی به امتثال در . زیرا اونلر بزمه دین محاربه سی یامیدلر . بزى مملکتکزدن چیقارمادیلر . حالبوکه اوتیه کیلر بونلرک هپسینی یایدیلر . جناب حق ، « لاینها کم الله عن الذین لم یقاتلواکم فی الدین ولم یخرجواکم من دیارکم ان تبروهم وتقسطوا الیهن ان الله لایحب المفسدین انما ینهاکم عن الذین قاتلواکم فی الدین وخرجواکم من دیارکم وظالموا علی اخراجکم ان تولوهم ومن یتولهم فاولئک هم الظالمون » جناب حق سزکه دین محاربه سی ایتمه یلره ، سزی یوردلر کزدن چیقارمابانلره قارشى اییلکه ، عدل ایله معامله ایتمکدن سزی نهی ایتز . جناب حق عدل ایله حرکت ایدنلری سور . الله سزی آنجق او کیسه لره قارشى دوستلق کوسترمکدن نهی ایدرکه سزکه دین محاربه سی ایتمش ، سزی مملکتلر کزدن چیقارمش و چیقارلمه کزه یاردیمده بولنمش در . بویله لرینه دوستلق کوسترنلر یوقی ایشته اونلر ظالمدرلر . « بویور یورلر . ای مسلمان عسکرلری ! ایشته بو زمان شرفکزک ، شهامتکزک استرداد ایچون اوغراشه حق زمانکزددر . بو زمان دینکزک و وطنکزک حقنی و یرمک ایچون غیرته کله جککز زمانکزددر . جناب حق معینکز و ناصر کزددر . والسلام علی من اتبع الهدی وقاتل الاعداء وخلص دینه ووطنه وحریمه وذراریه من الشقاء والرذی . »

افغانستان

غریبلر قانلر ایچنده یکدیگریله بوغوشورلر کن شرفیلر و باخصوص عالم اسلام بوهرج و مرجه قارشى لاقیدمی قاله جقارددر ؟
ایشته بودوشونجه ایله بو کون برچوق دماغلر مشغول بولونیور و بو خصوصاته دائر جرائد مختلفه ستونلرنده تصادف ایتدکاری حوادثی کال خواهش ایله اوقویورلر . بو وبوکا ممائل برطاقم سبیلر طولانیسیله شرقده عالم اسلامک مهم بررکنی اولان افغانستانک احوال و حوادثنه عائد بعض معلومات اعطاسنی مناسب کورو یورز :
افغانستانک ، غرب و شرقده بویوک نفوذه مالک ایکی بویوک وقوتلی حکومت آره سنده بولونمق حسینیه ، موقعی مهم و ناز کدر . ماضیسنده بوتون هندستانه حاکم اولان بویوک افغانستان اوزمانلرده

حیثیمزی آیاملر آلتسده چیکنه دیلر . او درجه که بسلدرکاری کرپکرینه بزدن زیاده حرمت ایدیورلر . برکویکی آزارلایه جقاری زمان بزم اسمزله آزارلایورلر .

معنویاتمزی او درجه بیتردیلر که مثلاً بر ادا مکزک مبتذل بر فاحشه نک اوکنده کندی کنیدیسنی تحقیر ایدیورلر . شخصه هپج بر قیمت و یرمیور .

ای مسلمان ! بو حریفارک هر بری سنک مملکتکده ظالم ، جبار بر سلطان کیسلمش . هپج کیسه دن پرواسی یوق . افراد حکومتدن هر بری اوکا طرفدار . آرایکز باقالم : شیمدی نرده او اشرافکزکه میدان معرکه ده یوزلرجه ، بیکلرجه مزاحمه مقاومت ایدردی ؟ نرده قالدی او بویوکلرکز ، نرده قالدی او داهیلرکز که بر اشارت لریله اورتلر یرندن اویناردی ، مهابتلری یورکه دهشت القا ایدردی . وطنی ، ابنای وطنی حمایه ایدر ، امت اسلامییه یی ظلمتدن ، تجاوزدن مدافعه ده بولنورلردی ؟ زیر حمایه لرنده کی الک پست پایه بر فردک حقنی مدافعه یولنده فدای جان ایتمی کنیدیلرینه بر شرف بیلرلردی ؟ ایشته بو قهرمان مسلمانلر دینلرینی ، وطنلرینی ، ناموسلرینی ، ذریتلرینی حمایه ایچون قانلره بولاندیلر . عزت ، شهامت ، مروت کفننه بورونه رک دنیادن او یله کتیدیلر . علوی ، نزیه ، مطهر اولان روحلرینی حاکم و عادل اولان الله ذوالجلاله تسلیم ایتدکجه اللرنده کی قلنجارینی دشمنلرینه و یرمدیلر . بونلرک هپسی الله دشمنلری اولان بو غاصب ، بو متجاوز ، بو اهل طنین حریفارک ایله وقوعه کلدی .

ای مسلمان عسکرلری ! بو حریفارک بزى اولدرد کدن ، مملکتلریمزی الیزدن آلدقن ، دینمزی ، مالمزی ، ناموسمزی ، حیایمزی بیتردکدن صکره بز حال طورده جقمی یز ؟ نیچین مملکتلریمزی ، ماللرمزی ، دینمزی ، شرفمزی ، شوکتیمزی استرداد ایچون اونلرله محاربه ایتمه لم ؟ بو خصوصه مانع ندر ؟ عجب اولوم قورقوسى می ؟ حالبوکه اونلرک کندی اولولری جهنمده ، بزم اولومز جتنده اولدینی حالده اونلر اولولردن قورقادیلر .

دیگه یکر جناب حق نه بویور یور : « ولا تنهوا فی ابتغاء القوم ان تكونوا تألمون فانهم یألمون کما تألمون وترجون من الله مالایرجون » سز او مشرکری آله کچیرمک خصوصنده که وشک طاور انما یکر . اکر سز آجی طویورسه کز اونلرده سزک کی آجی طویورلر . حالبوکه سز جناب حقدن اونلرک او محادقلری بر سعادتی ده امید ایدیورسکز .

بوندن باشقه اونلرک بر قسمی صایدیغمز بو فناقلری اولومدن ده اشدید دکلی در ؟ بو قدر سفاقله کچن بویله بر حیانتدن نه فائده مأمولدر ؟ جناب حق « وقاتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم ولا تعدوا ان الله لایحب المستدین و اقتلواهم حیث تقفتموهم و اخرجوهم من حیث اخرجوکم والفتنة اشد من القتل » سزکه محاربه ده بولونانلری